

Alle aanbevelingen ZonMw: Thematische wetsevaluatie Gedwongen zorg

---

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
	<i>Bij de aanbevelingen is de nummering gevolgd uit hoofdstuk 6 van de Thematische wetsevaluatie Gedwongen zorg</i>	<i>De manier waarop de aanbeveling is verwerkt, met evt. argumentatie</i>	<i>De reactie is of wordt verwerkt in de tweede nota van wijziging (2^e NvW, Kamerstukken 2015-2016, 32399, nr. 25), het kabinetsstandpunt op de thematische wetsevaluatie over gedwongen zorg van ZonMw (KS ZonMw, Kamerstukken 2015-2016, 25424, nr. 323) of de derde nota van wijziging (3e NvW, Kamerstukken 2015-2016, 32399, nr. 27).</i>
1.	Het verdient vanuit een oogpunt van overzichtelijkheid, toegankelijkheid en consistentie van wetgeving de voorkeur één wettelijke regeling te hanteren voor zowel de GGZ- als de PG/VGsector, binnen welke regeling enige differentiatie tussen sectoren mogelijk is	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Zie de Commissiebrief TK inzake Verzoek om informatie inzake gedwongen zorg en het vertrouwenswerk, dd 31 maart 2015 (Kamerstukken 2014-2015, 25 424, nr. 270), par. 1, Een of meer wetten voor gedwongen zorg? Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, par. 1 (p. 2,3) en par. 2.3 (p. 9,10). Zie de 2 ^e NvW, toelichting algemeen deel, paragraaf 2 Rechtsbescherming onder de Wvvgz en de Wzd (p. 90).
2.	Onderbouw de Wzd in het licht van de jurisprudentie van het EHRM, met name in het licht van artikel 5 van het EVRM en het daarin gemaakte onderscheid tussen vrijheidsontneming en vrijheidsbeperking.	Deze aanbeveling is overgenomen.	Kabinetsstandpunt ZonMw, hs. 2, par. 2.3 (p. 11) 'Rechtsbescherming onder de Wzd: toets aan artikel 5 EVRM'.
3.	De artikelen 5-15 Wzd dienen kritisch tegen het licht te worden gehouden en er moet worden bezien wat daarvan naar lagere regelgeving kan worden overgebracht en wat aan zelfregulering door het veld kan worden overgelaten.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Kabinetsstandpunt ZonMw, hs 2, par. 2.3 (p. 11) 'Rechtsbescherming onder de Wzd: toets aan artikel 5 EVRM'.
4.	Heroverweeg artikel 49 Wzd om te voorkomen dat beslissingen waarmee de opname in een Wz-accommodatie het karakter van een voorwaarde draagt, in een onvrijwillige opname resulteert.	Deze aanbeveling is overgenomen.	Zie de 2 ^e NvW, artikel 49 Wzd en de toelichting hierbij (pag. 217).
5.	Aan de Wzd dient, zoveel mogelijk in lijn met de Wvvgz, een positie vergelijkbaar met die van de geneesheer-directeur te worden toegevoegd.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Zie de Kabinetsreactie ZonMw, par. 2.4, 'Toezicht dat optimaal bijdraagt aan een goede naleving van de wet' (p. 12, 13) Zie de 2 ^e NvW, algemeen deel, rechtsbescherming onder de Wvvgz en de Wzd (p. 91, 92) en de consultatiereactie m.b.t. hoofdstuk 14, geneesheer-directeur (pag 137).
6.	De onafhankelijke positie van de geneesheer-directeur dient beter in de Wvvgz te worden verankerd. Een mogelijkheid hiertoe is deze door de Raad van Toezicht te laten benoemen en de RvT voor diens benoeming en functioneren mede verantwoordelijk te maken	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Het wetsvoorstel kent reeds een aantal waarborgen voor de onafhankelijkheid van de geneesheer-directeur. Deze worden ook benoemd in het nader rapport bij de eerste nota van wijziging van de Wvvgz (kamerstukken II, 32399, 2013-2014, onderdeel 1b). Daarnaast is deze aanbeveling door het leggen van de verzoekerrrol bij het OM in een ander licht komen te staan.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
7.	Richt de verhouding tussen de Wvvgz en de Wzd zo in dat een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz (indien deze voorziet in de mogelijkheid van opnemings) en een machtiging op grond van de Wzd kunnen legitimeren tot een opnemings in het domein van beide wetten.	De strekking van deze aanbeveling is verwerkt: overplaatsingen vergemakkelijken door de mogelijkheid van tijdelijke schorsing machtigingen.	Zie de Kabinetsreactie ZonMw, par. 2.2. 'Soepele overgangen tussen de verschillende soorten zorg en continuïteit van zorg' (p. 7,8). Zie 2 ^e NvW, artikel 1:1, derde lid en de toelichting hierbij (pag. 149) en H14:3, Onderdeel A, artikel 1, zevende lid, Wzd en de toelichting hierbij (pag. 205).
8.	Heroverweeg artikel 3.2 Wvvgz in het licht van het bepaaldheids criterium. Omschrijf de in dit wetsartikel genoemde vormen van verplichte zorg preciezer.	Deze aanbeveling is deels overgenomen.	Zie Kabinetsreactie ZonMw, par. 2.1., reguliere zorg voor volwassenen (p. 4). Zie 2 ^e NvW Artikel 3:2 en de toelichting hierbij (pag. 155) en 2 ^e NvW, artikel 2, eerste lid, van de Wzd en de toelichting hierbij (p. 206).
9.	Ontwikkel richtlijnen voor ambulante dwang	Deze aanbeveling wordt overgenomen. Tegelijkertijd is in de 2 ^e NvW ambulante dwang ingekaderd, in die zin dat voor ambulante moet worden voldaan moet zijn aan de bij amvb gestelde voorwaarden.	Zie 2 ^e NvW, artikel 2:4 Wvvgz en de toelichting hierbij (p. 154).
10.	Wilsbekwaam verzet moet worden gehonoreerd als er alleen schade is voor betrokkene zelf	Deze aanbeveling is overgenomen, met dien verstande dat als er sprake is van acuut levensgevaar voor betrokkene zelf, zijn voorkeur niet wordt gehonoreerd.	Zie 2 ^e NvW, artikel 2:1, zesde lid en de toelichting hierbij (p. 153).
11.	Bij de eerste evaluatie van de Wvvgz dient nadrukkelijk de positie van de jeugdigen onder de loep te worden genomen. In dat verband behoeven zowel de bruikbaarheid van de wet voor deze doelgroep als de bijzondere, op deze doelgroep toegesneden begrippen en bepalingen, nadere aandacht.	Deze aanbeveling is overgenomen.	Kabinetsstandpunt ZonMw, par. 2.3, 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', pag. 12. (Zie ook de reactie op aanbeveling 33.)
12.	Voor het uitwisselen van gegevens over patiënten in het kader van de (verplichte) zorgverlening en het beperken van hun persoonlijke levenssfeer bij toepassing van verplichte zorg in de thuissituatie, dienen binnen de context van de Wbp privacyreglementen te worden opgesteld.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie 2 ^e NvW, par. 5 'Gegevensverstrekking in de Wvvgz'. Samen met alle ketenpartijen wordt de benodigde informatiebehoefte in kaart gebracht en indien van toepassing opgenomen in lagere regelgeving en/of privacyreglementen.
13.	Pas de artikelen 8.1 Wvvgz en 39 lid 7 WZD aan in verband met de langere executietermijn.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	De noodzaak voor een zorgmachtiging betreft een momentopname en die machtiging moet naar zijn aard binnen korte tijd worden geëxecuteerd.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
14.	Voor meer duidelijkheid ten aanzien van doorplaatsing en de daarna geldende interne rechtspositie zou in de verdere uitwerking van de toekomstige wetgeving de systematiek van artikel 6.7 Wfz als uitgangspunt kunnen worden genomen en in al haar consequenties worden doordacht.	De strekking van deze aanbeveling is overgenomen.	Duidelijkheid over de geldende rechtspositie wordt middels de tweede nota van wijziging in hoofdstuk 9 van de Wvvgz en de derde nota van wijziging in hoofdstuk 3A voor de Wzd geboden via een specifieke regeling voor de interne rechtspositie van personen aan wie een straf of een maatregel is opgelegd (forensische patiënten) en die in het kader van deze straf of maatregel (tijdelijk) in een GGZ- respectievelijk Wzd-accommodatie verblijven. Voor de Wvvgz zie de 2 ^e NvW, HS 9 en de toelichting hierbij (p. 191) en voor de Wzd zie de 3 ^e NvW, de artt. 45, 49, 50 en ingevoegd art. 51a Wzd en de toelichting (p.8).
15.	De doorplaatsingsmogelijkheid van artikel 13 lid 1 Sr, van een tot gevangenisstraf veroordeelde richting een inrichting voor ter beschikking gestelden, zou kunnen opgaan in (het systeem van) art. 6.7 Wfz	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Deze bevoegdheid wordt in de praktijk maar in zeer beperkte mate toegepast. Dit omdat er met de komst van de zogeheten penitentiaire psychiatrische centra (PPC's) ruime mogelijkheden zijn ontstaan om binnen het gevangeniswezen psychiatrische zorg te bieden. Ook is het mogelijk zorg van de GGZ te ontvangen, bijvoorbeeld via ambulante zorg die in de gevangenis wordt verleend of via uitplaatsing van een gedetineerde naar een gesloten GGZ instelling.
16.	Indien persoon op grond van de Wvvgz in een FPC wordt geplaatst, moet het mogelijk zijn de interne rechtspositie van de BvT in de zorgmachtiging op te nemen.	De strekking van deze aanbeveling is overgenomen.	Zie 2 ^e nota van wijziging, artikel 6:5, vijfde lid en de toelichting hierbij op p. 171.
17.	Betrekt, naar analogie van de recente wijziging van de regeling van de dwangbehandeling, bij verdere harmonisatie van het gehele veld van gedwongen zorg, ook het "zorgdeel" van het gevangeniswezen zoals te onderscheiden op grond van het Pbw.	Deze aanbeveling wordt nader verwerkt.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, conclusie, p. 14. In de aanbeveling wordt met name gevraagd om ook een overplaatsing naar een PPC via het systeem van 'instemming of machtiging' te laten plaatsvinden. Dit zou echter als negatief effect hebben dat er dan alleen nog mensen in een PPC kunnen worden geplaatst die voldoen aan de (strikte) criteria voor afgifte van een zorgmachtiging. Er zijn echter veel patiënten die daar niet aan voldoen, maar wel degelijk meer op hun plaats zijn in een PPC dan in een reguliere cel. Dit aspect van de aanbeveling nemen wij daarom niet over. De mogelijkheid wordt nader verkend om bij de toepassing van dwangbehandeling een voorafgaande onafhankelijke toets te laten plaatsvinden. Uw Kamer zal hierover worden geïnformeerd in de reactie op de recente evaluatie van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden.
18.	Bij zorgverlening op basis van voorwaardelijke strafrechtelijke titels, dient de zorgmachtiging zo nodig als stok achter de deur worden gebruikt.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Het afgeven van een machtiging voor gedwongen zorg op het moment dat er nog sprake is van instemming met de behandeling verhoudt zich niet met het uitgangspunt dat gedwongen zorg alleen mag worden opgelegd als ultimum remedium, als alle vrijwillige alternatieven zijn uitgeput. Mocht gedurende de behandeling blijken dat betrokkene toch niet instemt met de behandeling, dan kan er alsnog een zorgmachtiging worden aangevraagd, of kan de straf ten uitvoer worden gelegd.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
19.	Het dwangkader van de BVT zou niet van toepassing moeten zijn op 'vrijwillig' geplaatsten.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Personen die op grond van de titel tbs met voorwaarden in een FPC verblijven worden beschouwd als verpleegden. Hierdoor zijn verschillende dwangbepalingen wel op hen van toepassing, terwijl formeel sprake is van vrijwillig verblijf. Betrokkenen worden van tevoren over die rechtspositie geïnformeerd, en stemmen ook in met de plaatsing, inclusief het regime dat vervolgens op hen van toepassing zal zijn. Zij kunnen hun instemming ook weer intrekken. hoewel de voorwaardelijke tbs dan kan worden omgezet in tbs met dwangverpleging.
20.	De eis van instemming met een voorwaarde of overplaatsing zou in alle betreffende wettelijke regelingen gelijklopend moeten zijn. De bewoordingen van art. 6.7 Wfz kunnen daarbij inspiratie bieden.	Deze aanbeveling wordt nader verwerkt.	Kabinetsstandpunt ZonMw, conclusie, p. 14. Het betreft een groot aantal regelingen die zich over het gehele terrein van het strafrecht kunnen uitstrekken.
21.	Werk al voor de verdere behandeling/ inwerkingtreding van de Wfz uitvoeringsregelingen uit. Dat geldt met name de invulling van alle samenloopmogelijkheden van art. 2.3 Wfz.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	In de Wvvgz en de Wfz worden wettelijk geen vormen van samenloop tussen straf en zorgmachtiging uitgesloten. Het is aan het openbaar ministerie (OM) om, wanneer het daartoe aanleiding ziet, nadere richtlijnen te geven over de gevallen waarin het OM de strafrechter zal verzoeken om een machtiging op grond van de Wvvgz of de Wzd af te geven.
22.	Door art. 2.3 Wfz kan art. 37 Sr (nieuw) vervallen.	Deze aanbeveling is overgenomen.	Zie de 2 ^e NvW, artikel 2.3 Wfz en de toelichting hierbij, p. 224.
23.	In geval de strafrechter de zorgmachtiging oplegt naast een strafrechtelijke titel als genoemd in art. 2.3 Wfz die niet reeds de vaststelling van een strafbaar feit bevat of in het kader van de executie van de berechting plaatsvindt, zou moeten worden voorgeschreven dat de strafrechter dient vast te stellen dat een strafbaar feit is begaan.	De strekking van deze aanbeveling is overgenomen.	Zie de 2 ^e nota van wijziging, artikelsgewijze toelichting artikel 2.3 (p. 224) waarin is opgenomen dat de toegang tot de strafrechter voor de afgifte van een machtiging alleen dan is aangewezen, indien de 'strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde' aan de orde is.
24.	Harmoniseer de uitvoeringsregelingen van de verschillende onderdelen van de interne rechtspositie (van Pbw en Bvt) zoveel mogelijk.	Deze aanbeveling wordt zoveel mogelijk overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, conclusie, p. 14.
25	Stel een Amvb op met richtlijnen op basis waarvan instanties die betrokken zijn bij de toeleiding van de jeugdige naar een juridische titel daarin een weloverwogen keuze maken	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. Zorg aan jeugdigen, p. 5-7.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
26	Geef de rechter tijdens de behandeling van jeugdzaken een expliciet in de wet genoemde mogelijkheid om, indien hij dat nodig acht, de zaak aan te houden om te laten onderzoeken of een andere juridische titel de jeugdige van een beter op zijn situatie toegepaste vorm van zorg kan voorzien. In dat kader dienen parallel aan artikel 5:20 Wvvgz in de Wvvgz en de WZD voorzieningen te worden getroffen die het mogelijk maken dat de kinderrechter in een jeugdstrafzaak of in de plaats van de verzochte machtiging gesloten jeugdhulp een zorgmachtiging kan verlenen.	Deze aanbeveling wordt – voorzover nog nodig - zoveel mogelijk overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. 'Zorg aan jeugdigen', p. 5-7.
27.	Neem de regeling van de onvrijwillige plaatsing in een residentiële instelling, die nu nog valt onder de regeling van artikel 1:262 BW, op in de Jeugdwet. Verschaf de jeugdige daarbij dezelfde rechtspositie als de jeugdige waarvoor een machtiging gesloten plaatsing wordt verzocht	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	De regeling waarnaar deze aanbeveling verwijst (art. 1:265b BW) heeft ook betrekking op alle uithuisplaatsingen, dus niet alleen in een instelling. Gesloten jeugdhulp kan ook vrijwillig gebeuren. Dit geldt niet voor de uithuisplaatsingen waar het in het BW om gaat en die altijd gedwongen zijn. De maatregel van uithuisplaatsing past in titel 14 van Boek 1 van het BW over het gezag van minderjarigen. In die titel zijn ook de ondertoezichtstelling en de beëindiging van het gezag onder gebracht
28	Beperk de duur van de eerste machtiging om de jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven in artikel 6.1.12 lid 2 van de Jeugdwet tot ten hoogste zes maanden.	Deze aanbeveling wordt zoveel mogelijk overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. 'Zorg aan jeugdigen', p. 5-7.
29	Vermeld ter voorkoming van een ongewenste vermenging van titels in de regeling van de bijzondere voorwaarden bij de voorwaardelijke sancties in art 77z lid 2 sub 10 Sr dat de voorwaarde van opneming van de veroordeelde in een zorginstelling niet de opneming in een gesloten accommodatie omvat. Pas tevens artikel 77w lid 3 Sr. Zo aan dat door de rechter aan te wijzen instelling in het kader van de GBM geen plaatsing in een gesloten accommodatie kan zijn.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	Het heeft de voorkeur de werking van de voorwaarde 'opname in een zorginstelling' of het programma van de gedragsbeïnvloedende maatregel niet te beperken.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
30	Licht het karakter van de voorwaardelijke machtiging gesloten jeugdhulp in de memorie van toelichting bij de jeugdwet nader toe alsmede de relatie tussen deze voorwaardelijke machtiging en de schorsing van een machtiging gesloten jeugdhulp. Het verdient aanbeveling om op termijn ook de vervolgbeslissingen naar voorbeeld van het jeugdstrafrecht van een breder juridisch kader te voorzien.	Deze aanbeveling wordt zoveel mogelijk overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. 'Zorg aan jeugdigen', p. 7.
31	Regel de criteria voor de plaatsingsbeslissing in de wet in formele zin. Het belangrijkste criterium voor plaatsing moet zijn welke instelling of inrichting gezien de problematiek van de betreffende jeugdige het meest adequaat kan voorzien in de doelen van opvoeding, behandeling en terugkeer naar de samenleving.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. 'Zorg aan jeugdigen', p. 6.
32	Maak met het oog op de plaatsingsbeslissing en de rechtsmiddelen daartegen per jeugdsector openbare overzichten met het actuele aanbod van instellingen en inrichtingen waar de jeugdige kan worden geplaatst. Daarbij dienen alleen instellingen en inrichtingen te worden opgenomen die aantoonbaar voorzien in een klimaat gericht op opvoeding, behandeling en terugkeer naar de samenleving.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen: wat wordt aanbevolen bestaat reeds.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.2, par. 'Zorg aan jeugdigen', p. 6. De justitiële jeugdinrichtingen zijn aangewezen en als zodanig bekend. De accommodaties voor gesloten jeugdhulp staan in een landelijk register dat is gepubliceerd in de Staatscourant (Strct. 36926, 22 december 2014). De (samenwerkende) Inspectie Jeugdzorg en Inspectie van VenJ, toetsen het behandelklimaat van deze accommodaties. De rapportages daarover zijn openbaar.
33	Regel de minimumrechten en minimumwaarborgen in een aparte Beginselenwet voor gesloten jeugdinstanties.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
34	Neem de algemene beginselen die leidend zijn voor de tenuitvoerlegging van gesloten jeugdhulp, te weten opvoeding, behandeling en voorbereiding op terugkeer in de samenleving alsmede het beginsel van minimale beperkingen, naar voorbeeld van artikel 2 lid 2 en 4 Bij, op in Jeugdwet of aparte Beginselenwet voor gesloten jeugdinstanties	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
35	Ontwerp een aparte Beginselenwet voor gesloten jeugdinstanties waarin enerzijds de rechten en mogelijke beperkingen daarop worden uitgewerkt naar voorbeeld van de Bjj, maar waarin anderzijds meer ruimte is voor het creëren van een pedagogisch klimaat dat in het teken staat van het beginsel van verantwoorde hulp en de doelen van opvoeding, behandeling en voorbereiding op terugkeer in de samenleving.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
36a	Regel in artikel 60 lid 1 Bjj naar voorbeeld van artikel 6.1.4 lid 10 Jeugdwet dat de jeugdigen mondeling worden ingelicht over hun rechten en de mogelijke beperkingen daarop, die tevens zijn neergelegd in de huisregels.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instanties.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
36b	Vervang 6.2.4 lid 3 van de Jeugdwet door een bepaling naar voorbeeld van artikel 4 lid 1 Bjj dat voor het opstellen van huisregels gebruik moet worden gemaakt van een model huisregels.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instanties.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
37a	Trek in het eerste lid van respectievelijk artikel 22a, artikel 22b en artikel 22c Bjj de zinsnede 'door de week en gedurende vier uren per dag in het weekeinde 'zodat jeugdigen die op de landelijke afdelingen voor intensieve zorg en intensieve begeleiding en de individuele trajectafdelingen verblijven, ook in het weekeinde recht hebben op tenminste zes uur per dag aan gemeenschappelijke activiteiten.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instanties.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
37b	Waarborg in de wet dat jeugdigen met een psychische stoornis zo spoedig mogelijk worden overgeplaatst naar de instelling die het meest adequaat kan voorzien in de behandeling van deze jeugdigen.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instanties.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
38	Vervang artikel 6.2.2 lid 1 Jeugdwet naar voorbeeld van artikel 77s lid 6 Sr door de bepaling dat de jeugdige behalve in een gesloten accommodatie ook elders kan worden opgenomen en vul deze bepaling en die in artikel 77s lid 6 Sr aan met het criterium 'als daar gezien de problematiek van de jeugdige adequater kan worden voorzien in de met de machtiging (artikel 6.2.2 lid 1 Jeugdwet) / de maatregel (art.77s lid 6 Sr) beoogde doelen.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
39	Kies in de Wvvgz en de Wzd voor dezelfde kernbegrippen, waar het gaat om zowel de omschrijving als het criterium voor verplichte zorg	Deze aanbeveling is zoveel mogelijk overgenomen.	Zie 2 ^e NvW, algemeen deel van toelichting par. 1 (p.89) & consultatiereacties 1.1.14, Hoofdstuk 14, ernstig nadeel (p. 135) en definitie onvrijwillige zorg (p. 136) & MvT Onderdeel B, art. 2 (p. 205-207). Voor de definitie van het begrip zorgaanbieder in de Wfz (art. 1.1, eerste lid, onder o, Wfz) is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de definitie van zorgaanbieder in de voorstellen voor de Wvvgz en de Wzd. Ook voor de definitie van het begrip forensische zorg (art.1.1, tweede lid, Wfz) werd aansluiting gezocht bij de voorstellen voor de Wvvgz en de Wzd door te verwijzen naar het begrip zorg als bedoeld in deze wetten.
40.	Pas de Wvvgz zodanig aan, dat de rechtswaarborgen met betrekking tot besluitvorming over langerdurende gedwongen zorg worden uitgebreid.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	Betrokkene kan altijd tussentijds om beëindiging vragen, dan is er een toets door de geneesheer-directeur. Beroep op de rechter is mogelijk
41	Bepaal expliciet in de Jeugdwet dat de kinderrechter die over een machtiging gesloten jeugdhulp beslist, moet beschikken over informatie van een onafhankelijke beoordelaar.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Op grond van jurisprudentie worden er reeds hoge zorgvuldigheidseisen aan gedragswetenschappers gesteld (o.a. omtrent hun onafhankelijke positie).De praktijk is dat daarnaar gewerkt wordt.
42	Bepaal in de Jeugdwet dat bij de besluitvorming over dwangbehandeling op grond van deze wet een arts betrokken moet zijn .	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
43.	Voorzie ook in de dwangbehandelingsregelingen van de drie justitiële beginselenwetten in een of andere vorm van verplichte voorafgaande onafhankelijke toetsing van een voorgenomen besluit tot dwangbehandeling.	Deze aanbeveling wordt nader uitgewerkt. Voor wat betreft jeugd wordt deze aanbeveling meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
44	Neem in deWvvgz en de Jeugdwet de bepaling op dat dwangbehandelingen worden gemeld aan de	Voor wat betreft jeugd wordt deze aanbeveling meegenomen bij het	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14. Zie brief Beleidsvisie cliëntenvertrouwenspersonen

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
	(patiënten)vertrouwenspersoon en dat deze zo spoedig mogelijk betrokkene bezoekt.	opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	(Kamerstukken 2015–2016, 25 424, nr. 327)
45	Verklein, door aanpassing van wetgeving, de verschillen in rechtspositie bij de dwangbehandeling van jeugdigen tussen de Jeugdwet enerzijds en Wet Bopz/Wvggz/Bjj anderzijds (zowel waar het gaat om de criteria als om de procedurele waarborgen).	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
46.	Neem in de Wet Bopz/Wvggz specifieke regels op met betrekking tot de toepassing van mechanische middelen (fixatie) bij jeugdigen.	De strekking van deze aanbeveling wordt overgenomen.	De zorgbehoefte van de cliënt staat centraal. De wet moet de mogelijkheid bieden om passende zorg te bieden. De Wvggz biedt in artikel 2:1, negende lid, de mogelijkheid om zo nodig aanvullende zorgvuldigheidseisen op te stellen bij verplichte zorg voor kinderen en jeugdigen. Zie ook het Kabinetstandpunt ZonMw, HS 2.1, par. 'De cliënt en zijn zorgbehoefte staat centraal', p. 3.
47	Bepaal expliciet in de Jeugdwet dat het gebruik van mechanische middelen in de gesloten jeugdhulp is uitgesloten.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
48	Trek de regelingen in de verschillende wetten met betrekking tot afzondering/separatie, zoveel mogelijk gelijk, zowel waar het gaat om de duur en herbeoordeling van beslissingen, als om aspecten als dossiervoering en monitoring). Met betrekking tot jeugdigen is het van belang daarbij ook te kijken naar de grond voor toepassing en naar het binnen de Bjj gehanteerde, maar slecht werkbaar onderscheid tussen ordemaatregelen en disciplinaire straffen.	Voor wat betreft jeugd wordt deze aanbeveling meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetstandpunt ZonMw, conclusie, p.14.
49.	De wetgever dient te verhelderen wat de strekking is van artikel 3:2 onder j Wvggz.	Deze aanbeveling is niet overgenomen.	Wvggz beoogt zorg op maat, ook op dit punt. Nieuwe testen en methoden niet bij voorbaat onmogelijk maken door wettelijk dicht te regelen. Zie ook het Kabinetstandpunt ZonMw, par. 2.1., 'reguliere zorg voor volwassenen' (p. 4). Zie 2 ^e NvW artikel 3:2 en de toelichting (pag. 155) en artikel 2, eerste lid, Wzd en de toelichting hierbij (p. 206)
50	Neem in de Wet Bopz en de	Deze aanbeveling is	Zie ook argument bij 49.

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
	Wvggz een regeling op die urinecontrole mogelijk maakt en normeert.	niet overgenomen.	
51	Onderzoek in het lichaam is in het domein van de justitiële beginselenwetten wel mogelijk, en in het domein van Wet Bopz/Wvggz/Jeugdwet niet. Aan te bevelen is om die situatie zo te houden.	Deze aanbeveling wordt zoveel mogelijk overgenomen en voor wat betreft jeugd meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie 2 ^e NvW, artikel 3:2, tweede lid, 2 ^e en toelichting op p. 155. De vormen van verplichte zorg worden limitatief opgesomd, onderzoek in het lichaam hoort daar niet bij. Onderzoek in het lichaam is wel mogelijk op grond van artikel 6:4, vijfde lid, Wvggz, betreffende cliënten die in uitzonderingsgevallen in een FPC worden opgenomen.
52	In de Wet Bopz, de Wvggz en de Wzd (en mogelijk ook de Jeugdwet) dient te worden voorzien in een expliciete wettelijke basis voor cameraobservatie	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen. Voor wat betreft jeugd wordt de aanbeveling meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Betreft detailregulering die ook in richtlijnen van de sector is verwerkt.
53	De drie justitiële beginselenwetten en de Jeugdwet laten beperkingen van het recht op briefverkeer wel toe, maar Wet Bopz/Wvggz niet. Aan te bevelen is om die situatie zo te houden.	Deze aanbeveling is zoveel mogelijk overgenomen. Voor sommige doelgroepen geldt wel een beperking in het briefverkeer. Voor wat betreft jeugd wordt deze aanbeveling meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Aan forensische patiënten in de ggz/Wzd kunnen wel beperkingen in het recht op briefverkeer worden opgelegd, evenals aan ggz-patiënten in FPCs. Zie de 2 ^e NvW, artt. 8:15, 9:1 en 9:9 en de toelichting hierop (resp. p. 182, 191 en 195) en de 3de NvW, aangepaste artt. 45 en 50 en ingevoegd art. 51a Wzd (p. 8).
54.	Overweeg mogelijkheden om (ex) verpleegden onder de Bvt een recht op vernietiging van het verpleegdedossier te geven.	Deze aanbeveling wordt niet overgenomen.	Een recht op vernietiging van het verpleegdedossier zal niet in de Bvt worden opgenomen. Een oud verpleegdedossier kan namelijk van groot belang zijn wanneer betrokkene opnieuw in aanraking komt met justitie. Voorts zijn de dossiers van belang voor eventueel recidive onderzoek.
55.	Wijzig de in het Reglement verpleging terbeschikkinggestelden genoemde bewaartermijn van het verpleegdedossier van 10 in 15 jaar.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	De bewaartermijn van het verpleegdedossier van een TBS gestelde zal in overeenstemming worden gebracht met die in de Wgbo, Wvggz en jeugdwet.
56.	Pas de klachtenregelingen van Wvggz en Wzd zodanig aan, dat ook zorgaanbieders/instellingen in beroep kunnen gaan tegen beslissingen van een klachtencommissie	Deze aanbeveling is overgenomen.	Zie de 2 ^e NvW, Algemeen deel van toelichting, paragraaf 2.3 en artikel 1:7 en art. 56 c Wzd en de toelichting hierbij (resp. pag. 106 en p. 219).
57.	Pas de Bvt en de Bjj zodanig aan, dat verpleegden op grond van deze wet de hulp en bijstand kunnen inroepen van een onafhankelijke patiëntenvertrouwenspersoon.	Deze aanbeveling wordt nader uitgewerkt	Dit punt is nader onderzocht in het kader van de evaluatie van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden, hetgeen heeft geleid tot een aantal adviezen. Hierop zal nader worden ingegaan in de reactie op deze evaluatie.
58	Voorzie in een systeem	Deze aanbeveling is	De wenselijkheid van een dergelijk systeem wordt

nr.	aanbeveling ZonMw	Reactie	Verwijzing/toelichting
	waarin Bopz-, Wvvggz/WZD en Jeugdwet-klachtencommissies en de commissies van toezicht op de hoogte (kunnen) zijn van elkaars uitspraken over vergelijkbare kwesties (als dwangbehandeling).	aan het veld.	onderschreven. Het is wel aan het veld om deze aanbeveling te implementeren.
59	Formuleer de taken en bevoegdheden van de vertrouwenspersonen zoals geregeld in de Wvvggz, de WZD en de Jeugdwet zoveel mogelijk op een gelijklopende manier. Besteed daarbij aandacht aan belangen tegenstellingen die kunnen ontstaan als een vertrouwenspersoon niet alleen ondersteuning geeft aan de jeugdige/cliënt, maar ook aan diens (pleeg)ouders/vertegenwoordiger.	Deze aanbeveling is zoveel mogelijk overgenomen. Voor wat betreft jeugd wordt Deze aanbeveling meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie de Commissiebrief TK inzake Verzoek om informatie inzake gedwongen zorg en het vertrouwenswerk, d.d.31 maart 2015, Kamerstukken 2014–2015, 25 424, nr. 270. Zie consultatiereactie in 2 ^e NvW m.b.t. Hoofdstuk 11 (patiëntvertrouwenspersoon) en Hoofdstuk 12 (familievertrouwenspersoon) (p. 132) en Hoofdstuk 14 vertrouwenswerk (p 138) en artikelen 57 en 58 Wzd en de toelichting hierbij (p. 151). Zie de TK brief inzake Beleidsvisie organisatorische en financiële inbedding cliëntvertrouwenspersoon in de zorg voor verstandelijk beperkten en psychogeriatrische patiënten, dd 12 september 2016, Kamerstukken 2015–2016, 25 424, nr. 327. Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. 'Rechtsbescherming voor jeugdigen', p. 12 en conclusie p. 14.
60	Ook in de gesloten jeugdhulp dient te zijn voorzien in een krachtig gepositioneerde functionaris, die de verantwoordelijkheid heeft voor regie inzake kwaliteitsbewaking, eenheid van beleid en de relatie met de externe toezichthouder.	Deze aanbeveling wordt meegenomen bij het opstellen van het wetsvoorstel inzake de rechtspositie van jeugdigen in gesloten instellingen.	Zie het Kabinetsstandpunt ZonMw, HS. 2.3, par. Rechtsbescherming voor jeugdigen, p. 12 en conclusie p. 14.
61.	Het belang van goed toezicht vergt binnen het domein van de Wvvggz en de Wzd een nadere inhoudelijke (wettelijke) regeling, onder meer waar het gaat om het houden van toezicht op ambulante toepassingen van dwang.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie consultatiereactie in de 2 ^e NvW m.b.t. hoofdstuk 14 'Delegatiebepaling ambulante zorg' (pag 95) artikel 2a Wzd en de toelichting hierbij (p. 207, 208).
62.	Vanwege de raakvlakken tussen de Wvvggz en de Wzd is het belangrijk dat deze wettelijke regelingen enkele jaren na inwerkingtreding gelijktijdig, en in samenhang, worden geëvalueerd.	Deze aanbeveling wordt overgenomen.	Zie de MvT (Kamerstukken 2009–2010, 32 399, nr. 3) bij art. 16.1 Wvvggz (p. 227).